

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., v právní věci žalobce **MUDr. E. M., Ph.D.**, zastoupeného Mgr. Petrem Křížákem, MBA, LL.M., advokátem s se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalované **Ostravské univerzitě** se sídlem Dvořákova 138/7, Ostrava, zastoupené JUDr. Petrem Pyšným, advokátem se sídlem Občanská 1115/16, Ostrava, ve věci žaloby proti nezákonnému zásahu žalované,

t a k t o :

I. **Určuje se**, že zásah žalované vůči žalobci spočívající v odepření možnosti vykonávat funkci člena Akademického senátu Lékařské fakulty Ostravské univerzity, ke kterému došlo na jednání tohoto senátu dne 12. 10. 2016, **byl nezákonný**.

II. Žalované **se zakazuje**, aby pokračovala v odpírání možnosti žalobce vykonávat funkci člena Akademického senátu Lékařské fakulty Ostravské univerzity.

III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku **14 342 Kč** k rukám Mgr. Petra Křížáka, MBA, LL.M., advokáta se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou dne 20. 10. 2016 brojil žalobce proti tomu, že ačkoli se stal dne 11. 10. 2016 členem Akademického senátu Lékařské fakulty Ostravské univerzity (dále jen „AS LF OU“), následujícího dne a nadále mu žalovanou nebylo umožněno vykonávat práva a povinnosti člena tohoto senátu.

Žalobce v žalobě uvedl, že využití institutu žaloby proti nezákonnému zásahu při neumožnění výkonu oprávnění člena akademického senátu aproboval Nejvyšší správní soud např. v rozsudku č. j. 1 Aps 3/2013-43 ze dne 15. 5. 2013. Žalovaná je právnickou osobou, jíž bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, a proto její zásah do práv žalobce, byť nemá povahu rozhodnutí, podléhá soudnímu přezkumu dle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Žalobcovo právo vykonávat mandát zvoleného člena akademického senátu je jeho veřejným subjektivním právem. Opakovaným faktickým odepřením možnosti jednat jako senátor žalovaná přímo zasáhla do tohoto práva. Žalobce byl ve volbách konaných ve dnech 6. a 7. 4. 2016 zvolen prvním náhradníkem do komory akademických pracovníků AS LF OU za sekci preklinických a klinických oborů. Dne 11. 10. 2016 odstoupil z funkce senátora AS LF OU MUDr. V. R., Ph.D., z uvedené sekce. Tím zaniklo jeho členství v senátu a mandátu senátora se měl v souladu s ustanovením § 26 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVŠ“), a čl. 3 odst. 6 Volebního a jednacího řádu AS LF OU (dále jen „VJŘ“) ujmout žalobce. Pokud VJŘ hovoří o kooptaci náhradníka, je tento termín nesprávný, a znamená toliko deklaratorní potvrzení nastoupení náhradníka, čemuž odpovídala i dřívější praxe AS LF OU, kdy nebylo přijímáno rozhodnutí o kooptaci, ale novému členu senátu byl zaslán ze strany předsedy přípis. Žalobce se tak stal 11. 10. 2016 členem AS LF OU. Ačkoli nebyl na jeho zasedání dne 12. 10. 2016 pozván, dostavil se a snažil se vykonávat svá práva člena akademického senátu. Předseda AS LF OU však žalobci sdělil, že jeho volba byla neplatná, a proto mu mandát senátora nevznikl. AS LF OU žádným způsobem na zasedání dne 12. 10. 2016 o žalobcově volbě či mandátu nerozhodoval, pouze mu bylo fakticky zabráněno vykonávat práva spojená s členstvím v AS LF OU. Jako člen AS LF OU na zasedání dne vystupovala RNDr. H.S., Ph.D., která byla náhradnicí s nižším počtem získaných hlasů ve volbách. O vzniku jejího členství nebylo senátem přijato žádné rozhodnutí. Žalobci je bráněno vykonávat práva člena AS LF OU jak jsou vymezena v ZVŠ a VJŘ.

Žalobce spojil žalobu s návrhem na vydání předběžného opatření; tento návrh však vzal podáním ze dne 3. 11. 2016 zpět.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě ze dne 7. 11. 2016 předně namítala nedostatek aktivní věcné legitimace žalobce k podání žaloby, neboť žalobce se mohl domáhat ochrany tvrzeného porušení svého veřejného subjektivního práva nečinnostní žalobou dle § 79 a násl. s. ř. s., kdy by soudu navrhoval, aby žalované uložil vydat rozhodnutí o kooptaci žalobce za člena AS LF OU. Žalovaná učinila nespornými skutková tvrzení týkající se voleb do AS LF OU a jejich výsledku. Poukázala však na to, že volby byly vyhlášeny dne 14. 3. 2016 a každý kandidát ve volbách musel splňovat podmínku členství v akademické obci. Žalobce tuto podmínku ke dni předložení jeho kandidatury (tj. 29. 3. 2016) nesplňoval, neboť se stal členem akademické obce až 4. 4. 2016. Žalovaná je přesvědčena, že podmínku členství v akademické obci musí kandidát splňovat v okamžiku doručení návrhu na kandidáta volební komisi. Žalobce však do 4. 4. 2016 nevykonával pedagogickou činnost, a proto nebyl dle § 70 ZVŠ akademickým pracovníkem, tedy členem akademické obce. ZVŠ ani VJŘ neupravují, který orgán fakulty je oprávněn provádět kontrolu splnění podmínek stanovených právními předpisy pro řádnou a platnou volbu člena akademického senátu. Za této situace tuto kontrolu provádí sám akademický senát prostřednictvím institutu kooptace (přibrání nového člena voleného sboru rozhodnutím již zvolených členů). Pokud členové akademického senátu o kooptaci náhradníka nerozhodnou, tento se nestane členem senátu. V případě žalobce rozhodnuto o jeho kooptaci nebylo. Žalobce se tedy mohl domáhat vydání rozhodnutí o kooptaci, neměl však podávat zásahovou žalobu, která má vůči nečinnostní žalobě subsidiární charakter.

U jednání dne 19. 4. 2017 účastníci setrvali na svých stanoviscích. Žalobce poukázal na to, že z žádné normy nevyplývá, že by podmínky volitelnosti měl kandidát splňovat ke dni kandidatury. Rozhodování o kooptaci je ve zjevném rozporu se zákonem. Žalovaný uvedl, že dřívější praxe AS LF OU, kdy nebylo formálně rozhodováno o kooptaci, není pro věc právně významná.

Žaloba byla posouzena na základě skutkového stavu zjištěného ke dni rozhodování soudu (§ 87 odst. 1 s. ř. s.), a shledána důvodnou.

Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě, stanovené § 84 odst. 1 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že ustavování akademických orgánů fakulty je ryze samosprávná záležitost školy, do níž nemůže zasahovat extraneus, neměl žalobce k dispozici jiný prostředek nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s.

Ze spisové dokumentace, jakož i shodných skutkových tvrzení účastníků soud zjistil, že dne 14. 3. 2016 vyhlásil děkan LF OU volby do obou komor AS LF OU; volby se měly uskutečnit ve dnech 6. a 7. dubna 2016 a lhůta pro podávání návrhů na kandidáty volební komisi byla stanovena do 29. 3. 2016 do 12.00 hod. Návrh žalobce jako kandidáta na člena AS LF OU, a to konkrétně komory akademických pracovníků – sekce preklinických a klinických oborů, byl podán dne 29. 3. 2016. Dne 4. 4. 2016 byla mezi účastníky sjednána dohoda o změně pracovní smlouvy č. 4, na

jejímž základě byl žalobce přeřazen z kategorie vědecký pracovník do kategorie akademický pracovník (odborný asistent). Dle protokolu o volbách do AS LF OU ze dne 7. 4. 2016 bylo do senátu zvoleno 7 senátorů v sekci preklinických a klinických oborů komory akademických pracovníků. V seznamu náhradníků je žalobce na 16. místě s dosaženým počtem 62 hlasů, za ním následuje RNDr. H. S., Ph.D. s dosaženým počtem 54 hlasů. Dne 11. 10. 2016 rezignoval na místo senátora AS LF OU MUDr. V. R., Ph.D. Z přípisu ze dne 11. 10. 2016 bylo zjištěno, že náhradník R. byl tímto přípisem předsedy AS LF OU informován o „kooptaci“ na základě rezignace dosavadního senátora. Dne 12. 10. 2016 se konalo zasedání AS LF OU, na němž vykonávala práva senátorky RNDr. H. S., Ph.D. Žalobce se na jednání dostavil a domáhal se výkonu svého mandátu senátora. Předsedou AS LF OU mu v tom bylo zabráněno s odůvodněním, že k okamžiku vypsání voleb nebyl členem akademické obce. Žádné rozhodnutí o kooptaci jakéhokoli člena senátu nebylo přijato. Proti uvedenému postupu si žalobce stěžoval písemně u předsedy akademického senátu a u děkana fakulty.

Podle § 25 odst. 3 ZVŠ akademickou obec fakulty tvoří akademičtí pracovníci působící na této fakultě a studenti zapsaní na této fakultě.

Podle § 26 odst. 1 ZVŠ akademický senát fakulty je jejím samosprávným zastupitelským akademickým orgánem. Má nejméně devět členů, z toho nejméně jednu třetinu a nejvýše jednu polovinu tvoří studenti. Členy akademického senátu fakulty volí ze svých řad členové akademické obce fakulty. Volby jsou přímé, s tajným hlasováním. Vnitřní předpis fakulty stanoví zejména počet členů akademického senátu, způsob jejich volby a způsob volby předsedy akademického senátu, orgány akademického senátu a jejich ustavování a důvody a den zániku členství v akademickém senátu a případnou neslučitelnost členství v akademickém senátu s výkonem jiných funkcí. Zanikne-li členství některého člena akademického senátu fakulty před uplynutím jeho funkčního období a vnitřní předpis fakulty umožní výkon funkce člena akademického senátu fakulty náhradníkem, vykonává náhradník tuto funkci pouze po zbytek příslušného funkčního období.

Podle § 70 odst. 1 věty první ZVŠ jsou akademickými pracovníky ti profesoři, docenti, mimořádní profesoři, odborní asistenti, asistenti, lektori a vědečtí, výzkumní a vývojoví pracovníci, kteří jsou zaměstnanci vysoké školy vykonávajícími v pracovním poměru podle sjednaného druhu práce jak pedagogickou, tak tvůrčí činnost.

Podle čl. 1 odst. 2 věty třetí a čtvrté VJŘ tvoří komoru akademických pracovníků AS LF OU dvě sekce, z nichž každá je zastoupena 7 členy z řad akademických pracovníků fakulty.

Podle čl. 2 odst. 4 věty první a druhé VJŘ jsou do AS LF OU zvoleni ti z akademických pracovníků a ti ze studentů, kteří získali největší počet hlasů ve své sekci. Neúspěšní kandidáti se stávají náhradníky v pořadí podle počtu získaných hlasů ve své sekci.

Podle čl. 3 odst. 6 věty první VJŘ po zániku členství kteréhokoli člena AS LF OU v průběhu funkčního období je na jeho místo kooptován náhradník pro příslušnou sekci.

Právo podílet se na chodu univerzity jakožto veřejnoprávní korporace je chráněno ustanovením čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle něž mají občané právo podílet se na správě veřejných věcí. Zásahy takovéto korporace do práv jejích členů na podíl na její správě jsou proto zásahem do veřejných subjektivních práv těchto členů (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Aps 2/2007-134 ze dne 12. 3. 2009, publ. pod č. 1832/2009 Sb. r. NSS).

Je-li člen akademické obce zvolen do akademického senátu, má právo, jakožto člen tohoto kolektivního orgánu, podílet se po dobu svého funkčního období na výkonu působnosti akademického senátu (§ 27 ZVŠ). Do takto definovaného veřejného subjektivního práva na pokojný výkon mandátu člena akademického senátu fakulty nemůže být ze strany jakéhokoli orgánu veřejné správy zasazeno jinak, než při respektování čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, tj. pouze v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Je-li do veřejného subjektivního práva na pokojný výkon mandátu člena akademického senátu fakulty vysokou školou zasazeno, a tento zásah nemá povahu rozhodnutí, lze se proti tomuto zásahu domáhat ochrany žalobou proti nezákonnému zásahu (srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni č. j. 57 A 94/2012-65 ze dne 27. 2. 2013, publ. pod č. 2892/2013, či rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Aps 3/2013-43 ze dne 15. 5. 2013, publ. pod č. 2877/2013 Sb. r. NSS).

Pokud žalovaná namítala, že žalobce nebyl zvolen do AS LF OU proto, že ke dni podání kandidatury nebyl členem akademické obce, pak tato námitka není důvodná. Skutkově je v projednávané věci nesporné, že žalobce se stal akademickým pracovníkem – a zároveň členem akademické obce fakulty – ke dni 4. 4. 2016, tedy v době mezi podáním kandidatury a uskutečněním volby. Ustanovení § 26 odst. 1 ZVŠ uvádí, že členství v akademické obci je podmínkou pro to, aby někdo mohl být volen členy akademické obce. Podmínky volitelnosti se vztahují k volbě, nikoli ke kandidatuře, proto je třeba posuzovat jejich splnění k okamžiku volby. To, že absence překážky volitelnosti ke dni kandidatury nebrání platnosti volby, jestliže překážka ke dni voleb pomine, lze podpořit i odkazem na úpravu jiných voleb do orgánů veřejné moci; některé volební předpisy dokonce výslovně regulují specifický režim návrhu kandidáta s překážkou volitelnosti, jestliže překážka pomine ke dni voleb (viz např. § 22 odst. 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí). Podmínku členství v akademické obci musí kandidát na člena akademického senátu splňovat ke dni voleb, nikoli již ke dni podání kandidátní listiny. Neuznání volby kandidáta, u něž nebyla ke dni voleb zjištěna žádná překážka volitelnosti, je tak zásahem nejen do jeho subjektivních práv, ale i do subjektivních práv oprávněných voličů.

Nelze přisvědčit ani obraně žalované, že náhradník se nestane členem akademického senátu, dokud tento nerozhodne o kooptaci. ZVŠ v § 26 svěřuje výlučnou pravomoc ke kreaci akademického senátu akademické obci v rámci

volebního procesu. Akademický senát proto nemůže ovlivňovat své složení vlastním rozhodnutím. Pojem kooptace užitý v čl. 3 odst. 6 VJŘ je tak ve svém obvyklém významu v rozporu se zákonem. Jak nicméně vyplynulo z předložené dokumentace, sám akademický senát toto ustanovení aplikoval způsobem konformním se zněním zákona, a to tak, že v případech, kdy na uvolněné místo senátora vstupoval náhradník, tuto skutečnost pouze deklaroval přípisem svého předsedy. Pořadí náhradníků je předem pevně dané na základě výsledků voleb, a proto se náhradník stává členem akademického senátu v případě rezignace senátora automaticky. Neupravuje-li vnitřní předpis fakulty proces přezkumu výsledků voleb orgánem akademické samosprávy, nemůže si tuto pravomoc některý z těchto orgánů uzurpovat. K ochraně práv voličů i zvolených je pak povolán jen soud. Nemá-li akademický senát pravomoc rozhodnout o kooptaci náhradníka mimo pořadí stanovené v protokolu o výsledku voleb, nelze uzavřít, že žalobce by měl k dispozici prostředek ochrany spočívající v nečinnostní žalobě.

Ze shora uvedených důvodů soud jednoznačně dospěl k závěru, že žalobce se stal na základě volby akademickou obcí náhradníkem člena akademického senátu, a jeho odstoupením mu vznikl mandát senátora AS LF OU. Nebylo-li ze strany žalované žalobci umožněno tento mandát vykonávat, jednalo se o zásah bez opory v zákoně. Proto soud dle § 87 odst. 2 s. ř. s. určil, že odepření možnosti žalobci vykonávat funkci člena AS LF OU, ke kterému došlo na jednání tohoto senátu dne 12. 10. 2016, bylo nezákonným zásahem, a protože ke dni rozhodnutí soudu žalovaná nadále žalobci bránila ve výkonu jeho mandátu, toto jednání soud do budoucna zakázal.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žalovaná byla zavázána k úhradě důvodně vynaložených nákladů řízení procesně úspěšného žalobce.

Náklady žalobce tvoří zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 2 000,- Kč, odměna zástupce za tři úkony právní služby – a to převzetí věci, sepsí žaloby a účast u jednání dle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhl. č. 177/1996 Sb., přičemž výše odměny za jeden úkon činí dle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 vyhl. č. 177/1996 Sb. částku 3 100,- Kč, tři režijní paušály po 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. a 21% DPH ve výši 2 142,- Kč.

Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř. týkající se nabytí právní moci rozhodnutí, uložil soud žalované povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. zavázal soud žalovanou zaplatit náhradu nákladů řízení k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je možno podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Krajský soud v Ostravě
dne 19. dubna 2017

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu